

lehessen fogni. *Wimmer* Fülöp ajánlja, hogy a hatóság komolyan foglalkozzék a tanyai vasut kérdésével és legyen minden előkészítve, hogy a vasutvonal kiépítéséhez bármikor hozzá lehessen kezdeni.

A közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát.

Taschler Endre főjegyző dr. *Regdon* Károly indítványának a napirendről való levételét javasolja, mert az abban foglaltak már el vannak rendelve. Dr. *Regdon* Károly felszólalt és indítványát a következőkkel támogatta:

— Ha a tanyai vasut ügye szerencsésebb megoldást nyert volna, úgy azt ajánlottam volna, hogy a tanyán tüdőbeteg üdülőtelepet létesítsünk. A gyermekvédelem kérdésével kötelességünk foglalkozni, ápoljuk a gyermekeket és juttassunk nekik levegőt. Nem tulkövetelés az, ha a tanuló-ifjúság részére a hidvám elengedését javasolom. A terek körül kettős fasort kell ültetni, hogy a port a fák felfogják. Fenntartom indítványomat.

Dr. *Turcsányi* Imre: Minden alkalmat meg kell ragadnunk, ha a gyermekvédelemről van szó és módot kell nyújtani a gyermekeknek, hogy a levegőn tartózkodhassanak. Az indítvány olyan szerény, hogy azt el kell fogadni.

Dr. *Hollós* József: A gyermekvédelem mindig aktuális, mert nálunk a gyermekhalandóság — sajnos — igen nagy. Hazánkban évente 75.000 ember pusztul el tüdővészben. Adjuk meg legalább a tiszta levegőt és a napiényt. Szegeden egyedül a Stefánián van játszótér, ez pedig kevés.

Somlyódi István: Ennek a kérdésnek a megoldásánál arra kell gondolnunk, hogy a mi közönségünk nincs ránevelve a tüdővész elleni védekezésre. Felterjesztést kellene a kormányhoz intézni az iránt, hogy a közegészségügyi oktatás intenzívebbé tétessék.

Taschler Endre a terek játszóterekké való átalakítása folyamatban van, a tanács is állandóan foglalkozik ezzel a nagyfontosságú kérdéssel.

Dr. *Cicatricis* Lajos: A közegészségtan oktatásának intenzívebbé tétele nem áll módunkban. Hatósági rendszabályokkal ilyenmit elintézni nem lehet. Csodálom, hogy a tanyai, ugynevezett paraszt-szanatórium felállításának szükségességét nem emelik ki a felszólalók. Ezt ajánlom a szakkérdésekkel foglalkozók figyelmébe, különösen a diszpenzerrel kapcsolatban.

A közgyűlés a tanács javaslatát fogadta el.

Bokor Pál polgármester helyettes *Korom* Mihály, *Gárgyán* Imre és *Schütz* Antal indítványait referálja. Tekintettel arra, hogy az állatállomány nevelése mindinkább nehézségekbe ütközik, mindhárom indítványozó erőtakarmány beszerzését sürgeti. Felirati-lag kívánják a földmívelésügyi minisztert megkérni arra, hogy a Szegeden őrlött gabona után nyert korpa 20 százalékát a városnak engedje át és hogy a rekvirált hibás kukoricából, amely emberi tápláléknak ugysem alkalmas, utaljon ki állatnevelési célokra megfelelő mennyiséget.

A tanács magáévá tette az indítványokat, a közgyűlés pedig ilyen értelemben határozott.

Az utolsó indítvány *Juhász* Antalé volt, aki a magas nyomású vízvezetéknek az egész Kálvária-utca-ra való kiterjesztését kívánta. A tanács napirendretérést javasolt, amit a törvényhatósági bizottság *Wimmer* Fülöp és *Tóth* Mihály felszólalása után el is fogadott.

A közgyűlés ezután tudomásul vette a belügyminiszter által jóváhagyott nyugdíj-szabályrendeletet, majd a Felebaráti Szeretet Szövetség kertgazdasági bérletét hosszabbították meg további egy évre. Az alsóközponti kocsimegálló körül rövid vita keletkezett,

amelynek során *Magyar* Péter és *Fódi* Ferenc szólaltak fel. Végül is a tanács javaslatát fogadták el. *Bokor* Pál a közbiztonsági hűtőhelyiség bérbeadásáról referált. A hűtőt a Magyar Élelmiszerszállító r.-t. bérlő napi 180 koronáért. *Wimmer* Fülöp felvilágosítást kért az előadótól arra, hogy a közönség fog-e elegendő jeget kapni. Kielégítő válasz után a közgyűlés *Kovács* Sándor felszólalása után a referátát tudomásul vette.

A Pultz-utca 12. számú ház bérletét kórház céljaira további három évre meghosszabbították, néhai *Oltványi* Pál kétezre koronás adományának alapítási tervzetét, amelyet a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez terjesztenek fel, tudomásul vették. Elismerését és köszönetét fejezte ki a közgyűlés a Szegedi Kenderfonógyár igazgatósága iránt a háború által sújtott szegedi családok felsegélyezésére tett 25.000 koronás alapítvány alkalmából.

Balogh Károly a hatósági élelmiszer üzlet 1915. évi számadását terjesztette elő. A tanács javaslatára a közgyűlés a főszámvevő által hitelesített számadásokat tudomásul vette, de a felmentvényt csak a polgármester által megindított fegyelmi-vizsgálat befejezése után fogják megadni.

Balogh bejelenti, hogy a várcsi közkórház vezetősége ismét 30.000 korona előleget kér. Ebben az évben már 50.000 koronát kapott a kórház, bár a miniszterium az államsegélyt nem emelte föl. Az előadó a kért előleg megadását javasolja, egyben azt ajánlja, hogy a város miniszteri kiküldöttet kérjen a belügyminisztertől aki a kórház kezelését és számadásait a helyszínen megvizsgálja, hogy az állandó deficit okát kiderítse.

Bokor Adolf elfogadja a javaslatot és felsorolja azokat az okokat, amelyek szerinte a közkórház állandó fizetésektelenségét okozzák.

Dr. *Falta* Marcel a miniszteri-biztos kiküldését nem tartja helyesnek. Azt hiszi kisé erősnek fogják találni, ha azonnal miniszteri biztos kiküldését kérelmezik.

Balogh Károly: Azt akarjuk, hogy a miniszteri biztos kénytelen legyen konstatálni, hogy a napi ellátási díj kevés és nem a kórház vezetősége a hibás. A kórház eddigi előlege 160.000 korona, ez így tovább nem mehet.

A törvényhatósági bizottság ilyen értelemben határozott. Dr. *Cicatricis* Lajos határozathozatal után megemlítette, hogy a kórház gazdasági vezetése sok kívánnivalót hagy fenn és nem bizalmatlanság, vagy vád az, ha miniszteri-biztos kiküldését kéri.

A rendőrök felebezése alapján a közgyűlés a csizmaátalányukat erre az évre 120 koronában állapította meg. A tanács a felebezés elutasítására tett javaslatot, míg *Wimmer* Fülöp egyenlő elbánást kívánt. Miután a tüzoltók megkapták a 120 koronát, a rendőrök közül azok, akik itthon vannak és szolgálatot teljesítenek szintén felemelt csizmaátalányban részesülnek.

A tárgysorozat több pontja gyors egymásutánban pergett le, fontosabb ügy csak a vágóhídi új szabályrendelet volt, amelynél a közgyűlés a tanács által bemutatott tervzetet fogadta el.

Végül a polgármesteri előterjesztésekre került a sor, amelynek tárgyalása után az elnök a közgyűlést berekesztette.

Az olasz hadüzenet történeti és lélektani háttére.

Irta: dr. Balanyi György.

VII.

A külső sikerek és a belső erőgyarapodás arányában fokozódó nemzeti önérték, a mind öntudatosabbá váló nacionalizmus és a sajtó a külügyminiszteri expozékban évről-évre makacs következetességgel ismétlődő elparéntálás dacára veszedelmes valósággá teszik az irredentizmust; létezését és veszedelmét csak a rövidlátó strucc-politika tagadhatja le. Az osztrákellenes tüntetések szinte naponként megismétlődnek. Egyes kifejezetten Ausztria ellen irányuló darabok, mint *Rovetta* *Romanticismo*-ja és D'Annunzio *La Nave*-a állandóan nagy közönséget vonzanak és majdnem mindig viharos tüntetésekbe fullnak. És a szövetségi hűség e különös megnyilatkozásában még a hivatalos és félhivatalos lapok sem találhatnak semmi kivetnivalót. Mikor azonban a firenzei prefektus a kirzárolag propaganda célokat szolgáló *Trento e Trieste* egyesületnek a szövetségi viszonyra való hivatkozással megtiltja a *Romanticismo* előadását, az egész sajtó felzúdul a Chiesa és Rosaldi képviselők a parlament zajos tetszése mellett vonják kérdőre a belügyminisztert alantasa „hazafiatalan” cselekedete miatt. És a kormány meghátrál. A *Trento e Trieste* a tobzódó gyűlölet féktelen kitöréseitől kísérvé előadja a *Romanticismo*-t.) Egy évvel utóbb 1912 más kiadásban ugyanez az eset ismétlődik. D'Annunzio egyik verses kötetében közlést kiadandó harcok ódját, mely minősíthetetlenül durva támadást intéz királyunk személye ellen. A kormány a látszat megővéseért elköveti a kötetet, de nem emel kifogást az ellen, hogy a lapok és ezer meg ezer különlenyomat tovább terjesszék, tulbuzgó tanárok az iskolában tanítsák és magyarázzák az inkriminált verset.) Az intéző körök gyakran ismétlődő hasonló büns elnézései az iskolát is az irredentizmus melegágyává teszik. Giovanni Soli rendkívül elterjedt történelmi vezérfonalában pl. ezt tanulják a leendő olasz állampolgárok: Róma elfoglalásával Italia csaknem teljesen megszerződött az idegen uralomtól. Azt mondjuk csaknem teljesen, mivel két darabja: Délről és Isztria Triesztrel még Ausztria birtokában maradt, két szép tartomány több, mint egy millió lakossal.) Sőt a katonai iskolák számára készült tankönyvek is irredenta szellemmel vannak átitatva. Ruggero őrnagy földrajza pl. ezt mondja: A Trentino Ausztria kezében leggyengébb pontja északkeleti haárunknak, mivel ék módjára benyomódik Lombardia és Velence közé s ezzel igen megnehezíti a velencei tartomány határainak megvédését. Remélhetőleg azonban már nem sokáig tart így és ez az olasz aspirációkkal telített olasz lakosság hamarosan az anyaországhoz kerül.)

Az irredenta mozgalom elhatalmasodása tetőfokra emeli az olasz közvélemény idegességét és kiiríthatatlan osztrákgyűlöletét. Az Ausztriával való fegyveres leszámolás tudata, mint valami kikerülhetetlen végzet lebeg felette. Minden jelentősebb eseményt ennek látó szögéből ítél meg, a külpolitika és a belső kormányzat minden mozzanatát ennek mértékével méri. Fantasztikus regények és publicisztikai munkák, folyóiratok és napilapok, mint legtermészetesebb, kikerülhetetlen bizonyossággal bekövetkező eseményről beszélnek az Ausztria elleni háborúról és lehetőségeinek kiszínezésével annál nagyobb mértékben hozzájárunk az általános izgalom fokozásához, mivel úgy állítják be a háborút, mint az *aspirazioni nazionali* megvalósításának elengedhetetlen feltételét s első lépést a ragyogónak ígérkező jövő kiküzdésére.

A felzaklatott szenvedélyek viharos tombolása kioltja a tárgyilagosság és a realitások iránti érzék utolsó szikráit. Itáliának maga szentnek, érintetetlennek hitt nemzeti eszményei megvalósítására minden eszköz